

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1372/2022/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa bíró
Dr. Kardos Andrea bíró
Dr. Schmidt Péter bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. május 23.
Az ügy tárgya: vesztegetés büntette
Terhelt(ek): Terhelt1 és társa (Terhelt1 I. rendű terhelt)

Elsőfok: Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.B.31.307/2017/74., ítélet, tárgyalás,
2019. szeptember 9.
Másodfok: Fővárosi Törvényszék 28.Bf.12.557/2019/10., ítélet, nyilvános ülés,
2020. november 24.

Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a vesztegetés büntette miatt Terhelt1 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben Terhelt1 I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.B.31.307/2017/74. számú és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 28.Bf.12.557/2019/10. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2019. szeptember 9. napján kihirdetett 18.B.31.307/2017/74. számú ítéletében Terhelt1 I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki vesztegetés büntetésében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 290. § (1) bekezdés, (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont]. Ezért őt 2 év, börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a terhelt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő nap. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

[2] A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. november 24. napján kihirdetett 28.Bf.12.557/2019/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt vonatkozásában akként változtatta meg, hogy őt 500 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint összegű, összesen 500.000 forint pénzbüntetésre is ítélte, valamint megállapította, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni, továbbá pontosította a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést. Egyebekben – az I. rendű terhelt vonatkozásában – az elsőfokú ítélet helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára hivatkozással.

[4] Indokai szerint a másodfokú bíróság megsértette a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat azzal, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást (annak második, negyedik és utolsó bekezdését) ténybeli alap nélkül, okirati vagy egyéb bizonyítási eszközökből eredő bizonyíték hiányában, megalapozatlanul kiegészítette. Érvelése szerint tanú1 a cég1-vel nem állt tagi jogviszonyban, az cég2 munkavállalója volt. Ezért tanú1 az üzlet vagyónvédelmét ellátó cég1-vel kapcsolatba hozható személyek jogait és érdekeit érintő lényeges kérdésekben nyilvánvalóan nem rendelkezett döntési jogosultsággal.

[5] Hivatkozott az ÍH 2015.128. szám alatt közzétett ítélőbálai eseti döntésre, amely szerint az őrző-védő kft. alkalmazásában álló biztonsági őr nem tekinthető önálló intézkedésre jogosult személynek. Nem irányítja ugyanis a szervezet működését, a szervezettel kapcsolatba kerülő személyeket érintő lényeges kérdésekben nem dönt akkor sem, amikor annak a munkaköri kötelezettségének tesz eleget, hogy felderíti a lopási szándékkal üzletbe lépő személyeket, tettenérés esetén pedig intézkedést kezdeményez velük szemben. A munkavégzésére irányadó ezen előírás olyan követelményt támaszt vele szemben, amelyre egyébként bárki jogosult: a feljelentés megtétele, a tetten ért személy elfogása ugyanis jogszabályi felhatalmazás alapján mindenkit megillető jog.

[6] Kifejtette, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint az önálló intézkedésre jogosult személy az, aki a szervezet működését irányítja, vagy a szervezettel kapcsolatba kerülő személyek (alkalmazottak, üzleti partnerek) jogait és érdekeit érintő lényeges kérdésekben hoz döntést. Azaz, ha munkaviszonya, megbízási viszonya keretei között eljárva ilyen feladatokat teljesít, és ezt munkaköre, hatásköre írja elő, vagy teszi lehetővé (BH 2000.238.). Utalt arra is, hogy a bírói gyakorlat lényeges kérdésben döntést hozó személynek tekinti a döntések előkészítésében közreműködő beosztottak közül azokat is, akik lényegesen befolyásolhatják az érdemi döntést, például előkészítik a döntést tartalmazó irat tervezetét (BH 2007.5.).

[7] Kitért továbbá arra, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 171. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény miatt bárki jogosult feljelentést tenni. A korábbi Be. 127. § (3) bekezdése szerint a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatta, azonban köteles volt őt a nyomozó

hatóságnak haladéktalanul átadni. A lopáson tetten ért személlyel szembeni intézkedési jogosultság tehát nem kizárólagosan a biztonsági őrt, hanem bárkit megillető törvényi felhatalmazás.

[8] Ezen túl, a védelem álláspontja szerint az I. rendű terhelt részéről tanúl részére konkrét, összecszerűen megjelölt ajánlat nem hangzott el. A bizonyítás tárgyává tett hangfelvételen feltételezések, illetve „fiktív történetek” hallhatóak. Álláspontja szerint az ajánlat tartalmának tisztázása az ítéleti tényállás nélkülözhetetlen eleme (lett volna).

[9] Mindezek alapján a jogerős ítélet megváltoztatását, az I. rendű terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.1512/2022/2. számú átiratában az I. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[11] Érvelése szerint a jogerős ítéletben megállapított – és így a felülvizsgálati eljárásban nem támadható – tényállásból kizárólag az állapítható meg, hogy az I. rendű terhelt tanúlnak is felajánlotta azt a lehetőséget, hogy az I. rendű terhelt fizet neki azért, ha a biztonsági szolgálatának ideje alatt hagyja, hogy az I. rendű terhelt által megbízott személyek a tanúl által őrzött üzletekből különböző termékeket tulajdonítsanak el. Más oka nem volt annak, hogy az I. rendű terhelt azt tudakolta tanúltól, hogy hol szokott biztonsági őrként dolgozni, e célból mutatta meg neki a lopás céljára kipreparált táskát és határozta meg a biztonsági őrök szándékos mulasztásának szokásos ellentételezését. Az I. rendű terhelt ezzel arra is utalt, hogy tanúl is hasonló díjazásra számíthat, ha biztonsági őrként együttműködik velük. A megbeszélés korrupciós célját igazolja az is, hogy a terheltek a bűnös kapcsolattartásra szolgáló telefont adtak tanúlnak. Erre tekintettel az eljáró bíróságok helyesen állapították meg az I. rendű terhelt bűnösségét.

[12] A minősítést illetően kifejtette, hogy a cég1 szolgálati utasításának 2.1.2. pontjában rögzített, valamint a személy és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 27. §-ában meghatározott jogosítványok értelmében a vagyonőr intézkedési jogosultságai, kötelességei szélesebb körűek, mint amit a Be. 273. §-a – bárki számára – biztosít. Szemben a védő által a felülvizsgálati indítványban kifejtett érveléssel tanúl vagyonőr a vele kapcsolatba kerülő személyek jogait, érdekeit érintő lényeges kérdésekben önállóan dönthetett és intézkedhetett, ekként a vesztegetés büntette vonatkozásában önálló intézkedésre jogosult személynek minősült. Érvelése alátámasztására hivatkozott a Kúria Bfv.I.200/2022/7. számú határozatára is.

[13] Kitért arra is, hogy amennyiben a minősítés törvénysértő lenne, az önmagában még nem eredményezhetne felülvizsgálati okot, csak akkor, ha emiatt törvénysértő büntetést szabtak ki (BH 2019.219.). A büntetés törvényessége kérdésében ugyanis csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.). Jelen ügyben azonban ez még az önálló intézkedésre jogosultság, mint minősítő körülmény mellőzése esetén sem lenne megállapítható, tekintettel arra, hogy az üzletszerű elkövetésre tekintettel – aminek a megállapíthatóságát a felülvizsgálati indítvány sem vitatta – az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény büntetési tétele 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés. Így a kiszabott büntetés ebben az esetben sem lenne törvénysértő.

[14] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.B.31.307/2017/74. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 28.Bf.12.557/2019/10. számú ítéletét Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában tartsa fenn.

[15] **III.** Az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

[16] A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, annak lefolytatására kizárólag a törvényben meghatározott okok alapján, az ott meghatározott feltételekkel és szabályok szerint kerülhet sor.

[17] A felülvizsgálat törvényben meghatározott okainak köre nem bővíthető, a felülvizsgálati eljárást pedig a törvényben írt feltételekkel és szabályok mellett kell lefolytatni.

[18] A Be. 648. §-a értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a) a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, b) eljárási szabálysértés miatt, c) az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján, d) a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén van helye.

[19] A Be. 652. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[20] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Ez alól a Be. 659. § (6) bekezdése fogalmaz meg kivételt, miszerint, ha a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának helye van, a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[21] 1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg.

[22] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja értelmében felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a jogerős ügydöntő határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéssel határozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pontja e szabálysértések kimerítő jellegű, taxatív felsorolását adja, ebből eredően ennek köre nem bővíthető. Így nem minősül felülvizsgálati eljárást megalapozó abszolút eljárási szabálysértésnek az, ha a másodfokú bíróság a Be. 593. §-ának alkalmazásával az elsőfokú bíróság által megállapított, részben megalapozatlan tényállást kiegészíti, ebből eredően a Kúria az sem vizsgálhatja, hogy ez szükséges volt-e a másodfokú eljárásban.

[23] A Be. 650. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[24] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[25] E törvényi szabályozás alapján a Legfőbb Ügyészség az átiratában helytállóan fejtette ki, hogy a felülvizsgálati indítvány e részében ténylegesen a jogerős ítélettel megállapított tényállás megalapozottságának felülvizsgálatára irányul, amire a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.

[26] A tényállás támadhatatlansága azt is jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség a bizonyítékok átértékelése alapján eltérő tényállás megállapítására. Így kizárt az I. rendű terhelt védője által hivatkozott hangfelvétel tartalmának, mint bizonyítéknak

az újraértékelése, és ez alapján történő „ajánlat tartalmának tisztázásával” a védő által célzott tartalmú, eltérő tényállás megállapítása.

[27] A felülvizsgálati eljárásban a terhelt bűnössége és a terhére rótt bűncselekmény minősítésének törvényessége kizárólag az irányadó tényállás alapján vizsgálható.

[28] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő {Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.B.31.307/2017/74. számú ítélet 3. oldal és Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 28.Bf.12.557/2019/10. számú ítélet [14] bekezdés}:

[29] Terhelt1 I. rendű terhelt különböző áruházak, üzletek (többek között Rossmann, Spar, OBI, Müller) biztonsági őreivel épített ki olyan jellegű kapcsolatot, hogy az I. rendű terhelttel kapcsolatban álló biztonsági őrök munkaköri kötelezettségüket megszegve hagyták, hogy az üzletekben árusított termékeket az I. rendű terhelt által megbízott személyek – a biztonsági jelzőrendszer kijátszására alkalmas módon átalakított táskákba belerakva – eltulajdonítsák. Terhelt1 I. rendű terhelt a táskák számától függően fizetett meghatározott pénzüsségeket a biztonsági őröknek azért, hogy munkaköri köteleességüket megszegjék.

[30] terhelt2 II. rendű terhelt 2014. május 30. napján ismerkedett meg tanúval, akit ezt követően 2014. június 2. napján a cím8 alatt található cég7 üzletközpontban lévő cég8 sportruházati üzletben – ahol tanú a cég1 részére végzett biztonsági őr munkát – felkeresett. terhelt2 II. rendű terhelt felvetette, hogy van egy ismerőse, akinek több áruházban van kapcsolata biztonsági őrökkel, akik anyagi ellenszolgáltatásért cserébe munkakörükből fakadó köteleességüket megszegve hagyják, hogy fizetés nélkül vigyenek ki termékeket az üzletekből. A II. rendű terhelt felajánlotta tanúnak, hogy vegyen részt hasonló ügyletekben. A részletek megbeszélése érdekében aznap estére egy találkozót szervezett a cég9 parkolójába, melyen a II. rendű terhelt bemutatta tanút az I. rendű terheltnak.

[31] A találkozón I. rendű terhelt tanútól megkérdezte, hogy melyik cégeknél dolgozik biztonsági őrként. Ezt követően I. rendű terhelt a tulajdonát képező személygépkocsi csomagtartójában olyan laptop táskákat mutatott, amelyeknek a belseje alufóliával volt kibélelve. Az I. rendű terhelt elmondása szerint, ilyen táskákban viszik ki az árukat az üzletekből, és a biztonsági őr minden kijuttatott táska után 10.000 és 40.000 forint közötti összeget kap abban az esetben, ha köteleességét megszegve nem akadályozza meg a lopást. A találkozót követő napon „a megbeszéltek szerint” egy mobiltelefont adott át I. és II. rendű vádlott tanúnak azért, hogy tudják tartani a kapcsolatot, a telefonba „Melo” néven elmentették az I. rendű terhelt telefonszámát.

[32] A cég1 szolgálati utasításának 1.2.1. pontja szerint a vagyonőr szolgálati feladatainak ellátása során senkitől nem fogadhat el, senki számára nem nyújthat jogtalan vagyoni előnyt, és nem okozhat vagyoni hátrányt sem. Azonnali jelentési kötelezettség terheli minden ilyen vagy erre irányuló magatartás észlelése esetén.

[33] tanú látszólag elfogadta I. rendű vádlott felajánlását, de a vesztegetésről tájékoztatta a feletteseit.

[34] tanú a cég8 üzlet őrzését ellátó cég1 részére végzett vagyonőri tevékenysége során, vagyonőrként intézkedni volt köteles minden jogsértő cselekmény esetén, amely sérti vagy veszélyezteti a megbízó vagyonbiztonságát. Feladata volt az áruház területén lévő értékek őrzése, a jogsértések megakadályozása. Ebben a körben – többek között – az áruvédelmi kapu jelzése esetén a vásárlóval szemben intézkednie kellett, a ki nem fizetett termékekről nyomtatványt kellett kitöltenie, azt az intézkedés alá vont személlyel alá kellett íratnia, az eltulajdonítani kívánt árukat a boltvezetővel vissza kellett vételeztetnie, meghatározott esetekben a rendőrség intézkedését kellett kezdeményeznie.

[35] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény

törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntetetheziséget kizáró ok vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[36] A Btk. 290. § (1) bekezdése szerint vesztegetés büntettét követi el, aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személynek vagy rá tekintettel másnak azért ad vagy ígér jogtalan előnyt, hogy a kötelességét megszegje. A cselekmény súlyosabban minősül, amennyiben a bűncselekményt gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző, önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban követik el [Btk. 290. § (2) bekezdés]. További súlyosító körülmény, ha a vesztegetést bünszövetségben vagy üzletszerűen követik el [Btk. 290. § (3) bekezdés b) pont]. A Btk. 290. § (4) bekezdésére figyelemmel annak a minősítés szempontjából nincs jelentősége, hogy a vesztegetést belföldi vagy külföldi gazdálkodó szervezet részére, vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatban követik el.

[37] Az aktív gazdasági vesztegetést szabályozó bűncselekmény jogi tárgya a közélet, a gazdasági és társadalmi kapcsolatok tisztasága. Az adott esetben a gazdálkodó szervezet által foglalkoztatott vagyonőr szabályszerű feladatellátása, áttételesen pedig az általa védett üzletnek az árukészlethez, mint a tulajdonhoz való jogának védelme is.

[38] A vesztegetés szándékos, célzatos bűncselekmény, vagyis az elkövető abból a célból ad vagy ígér jogtalan előnyt, hogy az adott személy a kötelességét megszegje. A bűncselekmény már az ígérettel befejezett, eredmény ezen elkövetési magatartás esetén nem szükséges. Nem feltétel az sem, hogy a megvesztegetni kívánt személy az előnyt elfogadja.

[39] Az aktív gazdasági vesztegetés elkövetője bárki lehet, a törvény a passzív vesztegető oldalán állít speciális alanyi követelményt, ami a gazdálkodó szervezettel összefüggő tevékenység végzése.

[40] Nem vitásan tanúl vagyonőri tevékenységet látott el egy üzletben, és a terhelt erre tekintettel kereste meg, és e tevékenységével összefüggésben kívánta befolyásolni. Annak a bűncselekmény megvalósulása szempontjából nincs jelentősége, hogy a vagyonőr pontosan mely cég alkalmazásában állt, mivel a törvényi tényállás – a korábbi Btk.-tól eltérően – nem a gazdasági társaság dolgozójaként nevesíti a passzív vesztegetőt, hanem annak érdekében vagy részére munkát végző személyként. Ekként a konkrét foglalkoztató személye közömbös, lehet külföldi vagy belföldi gazdálkodó szervezet is. A biztonsági őr a munkavégzés helye szerinti – az adott esetben kereskedelmi tevékenységi körű – cég érdekében fejtette ki a tevékenységét, így ezen tényállási elem kétségtelenül megállapítható.

[41] Kötelességszegés alatt az adott szervezetre vonatkozó jogszabályokban és belső normákban előírt lényeges, az ügy érdemére kihatással lévő szabályok megszegését kell érteni. A vizsgálandó „ügy” jelen esetben tanúl vagyonőri tevékenysége, ezen belül az egyes vásárlókkal szembeni intézkedése.

[42] A vagyonőr vonatkozásában szóba jöhető kötelességek egyrészt a munkaköri leírásból, szolgálati utasításból származnak, amelyeket a tényállás rögzít {Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.B.31.307/2017/74. számú ítélete 3. oldal 7. bekezdés és a Fővárosi Törvényszék 28.Bf.12.557/2019/10. számú ítélete [14] bekezdés}.

Másrészt a vagyonőri tevékenység speciális foglalkozás abban az értelemben, hogy e munkakör gyakorlói más személyek személyhez fűződő jogait is érintő tevékenységet folytatnak. Ezért ennek lényeges szabályait, köztük a vagyonőrök természetes személyekkel szembeni jogait törvényi előírások is részletesen szabályozzák.

[43] A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 26.-28. §-ai rögzítik azon eljárásokat (intézkedéseket), amelyeket más személyekkel szemben a vagyonőrök folytathatnak. E szabályok kiterjednek

arra is, hogy a vagyonőr a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során jogosult – többek között – a területen tartózkodó vagy onnan kilépő személyt kiléte igazolására felhívni; a területre belépő vagy onnan kilépő személyt csomagja(i) bemutatására felhívni. A személy- és vagyonőr jogosult a bűncselekmény és a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni, az elkövetőt elfogni és a birtokában lévő, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolgot, illetve támadásra alkalmas eszközt elvenni. Kötelessége ugyanakkor az is, hogy az elfogott személyt haladéktalanul az ügyben eljárni jogosult nyomozó hatóságnak átadja, ha erre nincs módja, e szervet nyomban értesítse. Így kell eljárni a tetten ért személytől elvett dolgokat illetően is. A személy- és vagyonőr a feladata ellátása során vegyi eszközt (gázsprayt), gumibotot, örkutyát, valamint – az erre vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint – lőfegyvert tarthat magánál, és azokat csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazhatja.

[44] Mindebből következően a vagyonőrt a feladata ellátása során a minden személyt megillető, az elkövetés idején hatályos korábbi Be. 127. § (3) bekezdésében foglalt visszatartási jogon túl egyéb, speciális, a feladata ellátását szolgáló jogosítványok is megilletik. Amennyiben pedig e – a vagyon megóvása érdekében munkaköri kötelezettségként is jelentkező – jogosultságaival szándékosan nem él (vagyis mulaszt), azzal kötelezettségszegést valósít meg.

[45] A Kúria megjegyzi, hogy – a védői érveléssel szemben – a kötelezettségszegés szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt nemcsak a biztonsági őr (vagyonőr), hanem bárki elfoghatja [korábbi Be. 127. § (3) bekezdés, Be. 273. §]. Ez a jogosultság ugyanis a vagyonőr feladatellátása szempontjából, az ő oldalán (munkaköri) kötelezettségként jelentkezik, vagyis e módon is köteles az érintett vagyont megvédeni, a lopást megakadályozni. Más szóval amennyiben a vagyonőrként feladatot ellátó személyt valóban csak ugyanaz a jogosultság illetné meg, mint bármely más személyt, az ő vonatkozásában ennek elmulasztása is kötelezettségszegést jelentene.

[46] A védő a bűncselekmény megvalósulását azzal is vitatta, hogy a terhelt részéről konkrét ajánlat tanúl felé nem hangzott el. Ez a hivatkozás azonban ellentétes a jogerős ítélettel megállapított tényállásban foglaltakkal.

[47] A vesztegetés büntette elkövetési magatartása a jogtalan előny átadása vagy annak ígérete. A jelen ügyben, a tényállás alapján megállapíthatóan tanúl vesztegetési pénzt nem vett át, hanem ennek felajánlásáról értesítette a feletteseit. Vagyis azt kell vizsgálni, hogy a terheltek jogtalan előnyt ígértek-e a biztonsági őr részére.

[48] A tényállásból megállapíthatóan a II. rendű terhelt 2014. június 2. napján tájékoztatta tanúlot arról, hogy az I. rendű terhelt fizet biztonsági öröknek azért, hogy az árukat fizetés nélkül hagyják kivinni az üzletekből. Vagyis tanúl már ekkor tisztában volt a vesztegetés szempontjából lényeges valamennyi körülménnyel: pénzt vagy más ellenszolgáltatást kaphat azért, ha a vagyonőri kötelezettségét elmulasztja.

[49] A személyes találkozájukon az I. rendű terhelt ezzel egyező tájékoztatást adott tanúlnak azzal, hogy a tervezett lopás elkövetési módját is szemléltette, illetve meghatározta azt, hogy az egyes kötelezettségszegésekért (tulajdonképpen a lopások elősegítéséért) tőle milyen összegű – 10.000 és 40.000 forint közötti – juttatásra számíthat.

[50] Az elkövetési magatartás tehát megvalósult azzal, hogy az I. rendű terhelt a kért kötelezettségszegés mibenlétét, és annak ellentételezését konkrét módon megjelölte. Megjegyzi a Kúria, hogy az ígélet akkor is tényállásszerű, ha az leplezetten, ráutaló magatartással történt volna (BH 2023.119.I.). A jogtalan előny pedig – az egyébként a vagyonőr részére jogszerűen nem járó – anyagi ellentételezés, amely a jogtalan előny tipikus

formája. Az ígért összegnek a tényállásban foglaltnál pontosabb megjelölése pedig nem feltétele a tényállásszerű magatartásnak.

[51] Az is kétségtelen az irányadó tényállás alapján, hogy az I. rendű terhelt a készpénzt azért ígérte (ajánlotta fel), hogy a vagyonőr a munkaköréből eredő – vagyonvédelmi – kötelezettségét megszegje.

[52] Összegezve, a jogerős ítéleti tényállás alapján az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény valamennyi tényállási eleme (speciális passzív alany, kötelezettségszegés mint célzat, valamint jogtalan előny ígérete) megvalósult. A felülvizsgálati indítvány e körben ezért alaptalan.

[53] 2. A felülvizsgálati indítvány a vesztegetés büntette jogi minősítését is vitatta azzal, hogy a vesztegetés passzív alanya, adott esetben a vagyonőr nem minősül önálló intézkedésre jogosult személynek, ekként a Btk. 290. § (2) bekezdése szerinti minősítő körülmény nem állapítható meg.

[54] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a törvénysértő minősítés törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte. A törvénysértő minősítés ekként nem önmagában felülvizsgálati ok, hanem abban az esetben, ha a törvénysértő minősítéshez törvénysértő büntetéskiszabás is kapcsolódik.

[55] A kiszabott büntetés akkor tekinthető törvénysértőnek, ha annak neme vagy mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik, így a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret megsértésével kiszabott.

[56] Az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény büntetési tétele kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, az önálló intézkedésre jogosultság mint minősítő körülmény nélkül [Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] a büntetési tételkeret egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés lenne. Ekként a vele szemben kiszabott 2 év szabadságvesztés (és a kiszabott pénzbüntetés) törvényes, a büntetési tételkeret alsó határát közelítő büntetés. Ezért az nem lenne törvénysértő az enyhébb minősítés esetén sem.

[57] A Kúria a teljesség érdekében fejti ki, hogy az eljáró bíróságok a terhelt cselekményét a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően minősítették önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban elkövetettnek. A Kúria a másodfokú bíróság e körben adott jogi indokolását osztotta {Fővárosi Törvényszék 28.Bf.12.557/2019/10. számú ítélete [22] bekezdés}.

[58] A Legfőbb Ügyészség az átiratában helyesen hivatkozott a jelen ügyben is felmerülő jogértelmezés kapcsán a Kúria Bfv.I.200/2022/7. szám alatt meghozott, és BH 2023.91. szám alatt – is – közzétett eseti döntésére. E szerint az önálló intézkedésre jogosultságnak külső hatásában kell megjelennie, a cselekmény (minősített eset) társadalomra veszélyessége is ebben rejlik. Ha az elkövető az adott szervezetet kifelé (kívülálló természetes vagy jogi személyek felé) képviseli, és ennek során – a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatos – bármely ügylet során történik vesztegetés, akkor állapítható meg ezen minősítő körülmény. A képviselet alapulhat szervezeti szabályokon (pl. cég ügyvezetője, szervezeti egység önálló képviseleti joggal rendelkező vezetője), a hatásköröket rendező munkaköri leíráson, de lehet eseti jellegű is, amely más, arra jogosult személy (vezető) meghatalmazásán alapszik, nem kizárhatóan lehet szokásjogi alapú is.

[59] Ettől a döntési körtől elkülönülnek a belső, adminisztratív, ügyviteli döntések, amelyek külső (szervezeten kívüli) hatással közvetetten sem járnak. Ezek akkor sem minősülnek büntetőjogi szempontból „önálló intézkedésnek”, amennyiben az alkalmazott saját hatáskörben hozza meg.

[60] A bíróságnak a tényállás alapján, esetenként kell állást foglalnia abban, hogy a terhelt (jelen ügyben a passzív vesztegető) az adott, a szervezet nevében tett vagy megtehető intézkedései, ügyletei tekintetében döntően és érdemi ügyeket érintően egyedül hozott-e döntéseket, vagy munkája teljes egészében mások utasításainak végrehajtásából, illetve belső ügyintézésből állt. Természetesen önmagában nem elegendő a tényállásban azt rögzíteni, hogy a terhelt önálló intézkedésre jogosult személy volt, mivel ez – a tényekből levont következtetés alapján – a jogi indokolásba tartozó megállapítás (BH 2023.91. [79]-[81] bekezdés).

[61] A Kúria egy másik határozatában elvi éllel rögzítette azt is, hogy az önálló intézkedésre jogosultság megítélése szempontjából a konkrét tevékenység végzésének, az egyes döntési jogosultságok meglétének, egy adott folyamat mikénti elvégzésének van jelentősége, azaz annak, hogy az adott személynek van-e olyan döntési jogosultsága (hatalmi helyzete), amely csak őt (illetve őt önállóan) illeti meg (BH 2023.118.III.).

[62] Más személyek mozgásának – a törvény által szabályozott módon történő – korlátozása, igazoltatása, csomagjaik átvizsgálása a jogaikat lényegesen érintő eljárások, amelyek általában hatóság (rendőrség) számára biztosítottak.

[63] A vagyonőr jogszabályi felhatalmazása kapcsán a Kúria a fentiekben már rögzítette, hogy a vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben milyen intézkedési jogosultságokkal rendelkezik. A feladata ellátása során pedig az őt alkalmazó gazdálkodó szervezet képviselőjeként jár el, döntéseket hoz, és azt önállóan hajtja végre. Az irányadó tényállás alapján ugyanis kétségtelen, hogy tanúl mint vagyonőr nem kizárólag utasítások végrehajtására volt jogosult, hanem az egyes személyeknek – az önálló döntésen alapuló – ellenőrzésére, és ennek érdekében feltartóztatására is. Éppen ezért merülhetett fel az ő megvesztegetése az I. rendű terhelt céljaként, mivel önmagában a helyszínen szolgálatot ellátó vagyonőr befolyásolása útján elérhette volna, hogy az üzletből kivitt árut ne ellenőrizték, ekként a lebukás kockázata jelentősen csökkenjen.

[64] Ezzel összhangban lévő álláspontot tartalmaz a védő által hivatkozott BH 2000.238. számú eseti döntés is, amely szerint a szervezettel kapcsolatba kerülő személyek jogait, érdekeit érintő lényeges kérdésekben való döntés lehetősége alapozza meg az önálló döntési jogosultság megállapíthatóságát. A BH 2007.5. szám alatt közzétett eseti döntés pedig ennél is tágabban, a döntés előkészítésében közreműködő, de azt ezáltal lényegesen befolyásoló személyeket tekintette önálló intézkedésre jogosultnak. Mindkét eseti döntés azonban más foglalkozás, illetve munkakör kapcsán foglalt állást az önálló intézkedésre jogosultság tekintetében.

[65] A Kúria ugyanakkor – a kifejtettekből következően – nem értett egyet a védő által szintén hivatkozott, ÍH 2015.128. számú ítéletáblai határozatban megfogalmazott állásponttal, amely szerint a biztonsági őr lényeges kérdésben nem dönt akkor sem, amikor munkaköri kötelezettségének eleget téve felderíti a lopási szándékkal az üzletbe lépő személyeket. A már részletezettek szerint ugyanis a vagyonőr (biztonsági őr) e kötelezettsége teljesítése során nem csak a más személyeket is (bárkit) megillető jogosultságokkal rendelkezik, a munkaköri kötelezettsége alapján adott helyzetekben lényeges, jogkorlátozó döntéseket hozhat, saját (önálló) döntése alapján.

[66] Más a helyzet abban az esetben, ha egy vagy több biztonsági őr a munkahelyi felettes, vezető közvetlen irányítása mellett jár el a helyszínen, így az adott beosztott vagyonőr nem önállóan dönt például egy személy csomagjának átvizsgálásáról. Ekkor az utasításokat adó vezető minősül önálló intézkedésre jogosultnak. Jelen ügyben azonban nem erről volt szó, a tényállás alapján megállapítható, hogy tanúl vagyonőr önállóan döntött a vásárlók ellenőrzéséről, az esetleges lopások felderítése érdekében.

[67] Helyes ezért az I. rendű terhelt cselekményének a Btk. 290. § (1) bekezdésébe (annak 2. fordulatába) ütköző, de a (2) bekezdésre figyelemmel a (3) bekezdés b) pont (2. fordulata) szerint minősülő vesztegetés büntetteként minősítése.

[68] 3. A Kúria hivatalból vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértéseket, az ott megjelölt, hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést nem állapított meg.

[69] IV. A Kúria mindezekre tekintettel a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályában fenntartotta a Be. 662. § (1) bekezdése alapján.

[70] A Kúria az ügyben öttagú tanácsban járt el [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdés, a Kúria ügyelosztási rendje IV.6. pont].

[71] A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdése értelmében fellebbezésnek, a 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

[72] A Be. 652. § (6) és (7) bekezdése értelmében minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul, felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be.

[73] A Be. 656. § (4) bekezdése értelmében, az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. május 23.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró